

Przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego

I. Zasady oceniania

1. Ocena śródroczna i końcowa wystawiana jest z przynajmniej trzech ocen cząstkowych (przy dwóch godzinach tygodniowo) i przynajmniej czterech (przy trzech godzinach tygodniowo). Nie jest ona średnią ocen cząstkowych. Przy wystawianiu oceny uwzględniane są: wiedza, umiejętności, aktywność, samodzielność, systematyczność, zaangażowanie.
2. Uczeń, który opuścił 50% przewidzianych w danym semestrze zajęć edukacyjnych jest niesklasyfikowany z przedmiotu.
3. Większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, prac klasowych, kartkówek, odpowiedzi ustnych, prac domowych.
4. Przy ocenie wypowiedzi pisemnych i ustnych ocenia się jasność, precyzję wyrażanych myśli, kompozycję wypowiedzi, poprawność językową i merytoryczną.
5. Uczeń oceniany jest za aktywność na lekcji. Może to być ocena lub plusy (pięć), które są równoznaczne ocenie bardzo dobrej.
6. Uczeń oceniany jest na bieżąco. Ocena jest jawna zarówno dla ucznia jak i jego rodziców/prawnych opiekunów.
7. Uczeń oraz jego rodzice/prawni opiekunowie mają wgląd do prac.
8. Uczeń ma prawo poprawiać oceny negatywne i pozytywne.
9. W ciągu semestru uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania do lekcji bez podania przyczyny. Należy je zgłosić na początku lekcji. Kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną.
10. Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania do lekcji (chyba, że jest to dłuższa nieobecność spowodowana np. chorobą). Należy to zgłosić nauczycielowi na początku lekcji.
11. Kartkówki, testy i inne formy sprawdzania wiedzy zapowiadane są co najmniej tydzień wcześniej.
12. Uczeń może pisać niezapowiedziany test czytania ze zrozumieniem lub kartkówkę z trzech ostatnich lekcji.
13. Uczeń może pisać kartkówkę ze znajomości lektury w planowanym dniu jej omawiania.
14. Sprawdzian wiadomości zapowiadany jest z dwutygodniowym wyprzedzeniem.
15. Uczeń zobowiązany jest poprawiać/zaliczyć sprawdzian w ciągu dwóch tygodni lub w terminie ustalonym z nauczycielem.
16. Uczeń, który na sprawdzianie pracuje niesamodzielnie, otrzymuje ocenę niedostateczną.
17. Wszelkie prace pisemne sprawdzane są przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni.
18. Prace ucznia są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego.
19. Uczeń zobowiązany jest do posiadania na lekcji zeszytu przedmiotowego, podręcznika lub omawianej lektury.
20. W zeszycie przedmiotowym uczeń zapisuje notatki z lekcji, notatki własne oraz prace domowe.
21. Nieoddanie pracy domowej (np. karty pracy) jest równoznaczne z oceną niedostateczną.
22. Nauczyciel indywidualizuje pracę z uczniem na zajęciach lekcyjnych poprzez dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów.

II. Formy sprawdzania osiągnięć ucznia

- praca klasowa
- testy wiadomości
- sprawdziany
- testy czytania ze zrozumieniem
- kartkówki sprawdzające znajomość lektur
- kartkówki z trzech ostatnich lekcji
- zadania domowe
- dyktando
- referaty
- odpowiedzi ustne
- aktywność na lekcji
- własne teksty kultury (np. recenzja, opowiadanie, reportaż)
- matury próbne
- praca w grupach
- prezentacje
- ćwiczenia i zadania praktyczne
- udział w konkursach

III. Kryteria oceniania

niedostateczny	poniżej 20%
niedostateczny +	20% – 29%
dopuszczający	30% – 42%
dopuszczający +	43% – 49%
dostateczny	50% – 62%
dostateczny +	63% – 74%
dobry	75% – 82%
dobry +	83% – 89%
bardzo dobry	90% – 95%
bardzo dobry +	96% – 99%
celujący	100%

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- ma fragmentaryczną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej
- pobieżnie zna treść i problematykę omawianych lektur
- rozpoznaje tylko podstawowe związki przyczynowo-skutkowe w zakresie wiedzy o kulturze
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie
- odszukuje tylko najważniejsze informacje w tekście
- objaśnia z pomocą nauczyciela znalezione informacje
- posługuje się podstawowymi odmianami polszczyzny
- dostrzega i koryguje niektóre typy błędów językowych
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne

Ocena dostateczna

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

- ma częściową wiedzę i spełnia podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej
- zna treść i problematykę większości lektur obowiązkowych
- wskazuje podstawowe wydarzenia literackie
- przyporządkowuje poznany tekst kultury do określonej epoki literackiej
- dokonuje analizy porównawczej utworów
- wykorzystuje znalezione informacje i przeprowadza analizę źródeł informacji
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- dostrzega różne typy błędów językowych
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- redaguje teksty własne
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić
- odróżnia fakty od opinii

Ocena dobra

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną oraz:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i posługuje się nimi w sytuacjach typowych
- dobrze zna treść i problematykę lektur obowiązkowych
- samodzielnie dokonuje analizy wskazanego tekstu kultury
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej
- sprawnie redaguje teksty własne
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić i w punktach zapisać najważniejsze tezy
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie

Ocena bardzo dobra

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą oraz:

- ma pełną wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej i posługuje się nimi w sytuacjach problemowych
- szczegółowo zna treść i problematykę lektur obowiązkowych

- samodzielnie interpretuje tekst literacki w różnych kontekstach
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór
- przeprowadza rozmaite interpretacje tekstów kultury
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze
- aktywnie słucha wykładu, potrafi wykonać notatki w różnorodny sposób
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji
- formułuje własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami

Ocena celująca

- uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą
- ma pełną wiedzę historycznoliteracką i posługuje się nią w różnych sytuacjach problemowych
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i ocenia je
- wykorzystuje bogate konteksty
- formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
- podejmuje swobodną dyskusję na różne tematy
- podejmuje polemikę
- sprawnie posługuje się językiem

opracowała Iwona Kłysińska-Łysek

Wymagania edukacyjne z języka polskiego (po gimnazjum)

1.	Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności na ocenę dopuszczającą.
2.	Na ocenę dopuszczającą uczeń: • wyjaśnia pojęcia: antyk, klasycyzm, monoteizm, politeizm • określa ramy czasowe starożytności • wymienia najważniejszych filozofów starożytnej Grecji • wyjaśnia etymologię oraz znaczenie słowa filozofia • rozpoznaje najważniejsze zabytki starożytnej Grecji i Rzymu • omawia elementy budowy teatru greckiego • streszcza <i>Króla Edypa</i> Sofoklesa • wymienia najważniejszych bogów greckich • wyjaśnia pochodzenie pojęcia mecenas sztuki w nawiązaniu do biografii Horacego • wyjaśnia pojęcie horacjanizm • wyjaśnia, czym jest Biblia; podaje przykłady ksiąg wchodzących w skład Starego i Nowego Testamentu • streszcza opisy powstania świata i człowieka według Biblii • opowiada historię Hioba i przedstawia kompozycję Księgi Hioba • definiuje pojęcia: psalm, psalterz • streszcza fragmenty Pieśni nad Pieśniami • streszcza fragmenty Apokalipsy św. Jana • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza • wymienia filozofów okresu średniowiecza • rozpoznaje najważniejsze zabytki romańskie i gotyckie • czyta ze zrozumieniem <i>Bogurodzicę</i> • relacjonuje treść <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • streszcza żywot św. Aleksego • streszcza fragmenty <i>Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> • streszcza fragmenty <i>Pieśni o Rolandzie</i> i przedstawia genezę utworu • streszcza fragmenty <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>; wymienia najważniejszych bohaterów utworu • definiuje pojęcie kroniki; opisuje obowiązki króla przedstawione przez Galla Anonima • wyjaśnia pojęcie: język praindoeuropejski; wymienia grupy języków słowiańskich • wyjaśnia pojęcie retoryka • definiuje akt komunikacji językowej; wymienia, co składa się na akt komunikacji • wymienia funkcje wypowiedzi • odczytuje wskazówki dotyczące interpretacji tekstów kultury • porządkuje informacje zawarte w tekście • posługuje się nowo poznanym słownictwem • przedstawia strukturę wypowiedzi argumentacyjnej; wymienia rodzaje argumentów • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • wyjaśnia etymologię nazwy barok • określa ramy czasowe baroku w Europie • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego

- czyta ze zrozumieniem poezję M. Sępa Szarzyńskiego, J.A. Morsztyna, W. Potockiego
- streszcza wskazane fragmenty tekstów barokowych
- wymienia środki artystycznego wyrazu właściwe dla stylu barokowego
- podaje daty graniczne oświecenia w Europie
- przedstawia periodyzację polskiego oświecenia
- wskazuje na przykładach cechy stylu klasycystycznego
- wymienia cechy gatunkowe bajki i przytacza odpowiednie przykłady
- definiuje satyrę i sielankę jako gatunek
- streszcza wskazane fragmenty *Laury i Filona* F. Karpińskiego
- opisuje historyczne okoliczności powstania *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech*
- wymienia rodzaje norm językowych
- podaje typy słowników językowych i wyjaśnia, które wątpliwości rozwiewa dany typ słownika
- wskazuje wydarzenia wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego
- wskazuje najważniejsze dzieła sztuki romantycznej
- wyjaśnia pojęcia: irracjonalizm, mistycyzm, ballada, ludowość
- streszcza fragmenty *IV cz. Dziadów* A. Mickiewicza
- wyjaśnia znaczenie terminu sonet
- omawia treść wybranych sonetów A. Mickiewicza
- relacjonuje treść *III cz. Dziadów*
- wyjaśnia terminy: improwizacja, mesjanizm, prometeizm, dramat romantyczny
- przedstawia obraz społeczeństwa polskiego zawarty w *III cz. Dziadów*
- relacjonuje treść *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza; prezentuje pełny tytuł dzieła i go wyjaśnia; omawia warstwy szlacheckie ukazane w dziele
- wyjaśnia terminy inwokacja i epepeja narodowa
- relacjonuje treść utworów J. Słowackiego *Grób Agamemnona* i *Smutno mi, Boże!*
- wyjaśnia terminy: hymn, nostalgia, emigrant
- podaje genezę i znaczenie imienia Kordian
- wskazuje cechy charakterystyczne Kordiana jako bohatera romantycznego
- wyjaśnia pojęcie winkelriedyzm
- przedstawia tematykę wierszy Cypriana Kamila Norwida
- określa rodzaj liryki i adresata w utworach *Fortepian Szopena* i *Moja piosnka II*
- wyjaśnia etymologię terminu pozytywizm, wskazuje daty wyznaczające ramy epoki w Europie i Polsce, wyjaśnia terminy praca organiczna, praca u podstaw, asymilacja Żydów, emancypacja kobiet
- wymienia najważniejsze założenia filozofii A. Comte'a
- wyjaśnia znaczenie terminów realizm, naturalizm, podaje tytuły przykładowych dzieł sztuki drugiej połowy XIX w.
- wyjaśnia znaczenie terminów publicystyka, retoryka
- wyjaśnia termin sonet, prezentuje treść wybranych wierszy Adama Asnyka, określa rodzaj liryki obu utworów
- streszcza zamieszczony w podręczniku fragment *Mendla Gdańskiego* Marii Konopnickiej, wyjaśnia znaczenie terminów antysemityzm, pogrom, asymilacja
- relacjonuje treść *Lalki* Bolesława Prusa, charakteryzuje warstwy społeczne przedstawione w *Lalce*: arystokrację, kupiectwo niemieckie, żydowskie, polskie, inteligencję, biedotę, wyjaśnia znaczenie terminów powieść dojrzałego realizmu, świat przedstawiony
- relacjonuje treść *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego, charakteryzuje główne postaci powieści: Raskolnikowa i Sonię
- przedstawia i klasyfikuje odmiany języka narodowego, odróżnia odmianę nieoficjalną

języka od oficjalnej

- wyjaśnia pojęcia: *modernizm, Młoda Polska, fin de siècle, neoromantyzm, secesja, nirwana, cyganeria*, wskazuje, w jakich latach rozwijała się Młoda Polska
- wskazuje filozofów, którzy wpłynęli na kształt epoki, wymienia najważniejsze założenia filozofii Fryderyka Nietzschego i Artura Schopenhauera
- wyjaśnia pojęcia: *impresjonizm, secesja, symbolizm, neoromantyzm, dramat naturalistyczny*, rozpoznaje najważniejsze dzieła sztuki modernistycznej, określa przynależność dzieł sztuki do określonego nurtu
- omawia treść wierszy: *Koniec wieku XIX; Melodia mgieł nocnych*, opisuje przeżycia wynikające z lektury wierszy
- omawia treść wierszy: *Kowal i Deszcz jesienny*, wyjaśnia pojęcia: sonet, symbolizm, wiersz sylabotoniczny, opisuje przeżycia, wynikające z lektury wierszy
- wyjaśnia pojęcia: impresjonizm, symbolizm, sonet, cykl poetycki, omawia treść sonetów Jana Kasprówicza, wymienia w wierszach elementy tatrzańskiego krajobrazu
- wyjaśnić pojęcia: katastrofizm, ekspresjonizm, hymn, franciszkanizm
- omawia treść fragmentów hymnu *Dies irae* i *Księgi ubogich*, opisuje przeżycia wynikające z lektury wierszy, podaje nazwę gatunku literackiego, którego przykładem jest *Dies irae*, rozpoznaje adresata *Księgi ubogich*
- relacjonuje treść *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego, omawia jego genezę, charakteryzuje głównych bohaterów dramatu
- relacjonuje treść I tomu *Chłopów* Stanisława Władysława Reymonta, charakteryzuje głównych bohaterów utworu
- streszcza *Jądro ciemności*, charakteryzuje Kurtza
- wyjaśnia pojęcia: *akt komunikacji, synonim, eufemizm, wulgaryzm, etymologia*, dostrzega odcienie znaczeniowe w grupie synonimów
- określa ramy czasowe dwudziestolecia międzywojennego, wskazuje wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę
- wskazuje filozofów, którzy wpłynęli na kształt epoki, referuje najważniejsze założenia psychoanalizy Freuda
- wskazuje najważniejsze tendencje w kulturze dwudziestolecia międzywojennego, rozpoznaje najważniejsze dzieła sztuki dwudziestolecia międzywojennego
- wymienia nazwiska członków grupy Skamander, wypowiada się na temat treści wierszy zamieszczonych w podręczniku
- przedstawia polskie formacje poetyckie międzywojnia
- wymienia główne założenia programowe Awangardy Krakowskiej
- wyjaśnia pojęcia: *katastrofizm, Druga Awangarda*, omawia treść wiersza *mały mit*
- omawia treść wiersza *W malinowym chruśniaku*, wyjaśnia pojęcia: *erotyk, ballada*
- streszcza *Przedwiośnie* Stefana Żeromskiego, prezentuje etapy życia głównego bohatera, opisuje obraz rewolucji przedstawiony w powieści
- streszcza opowiadanie Brunona Schulza, charakteryzuje głównego bohatera
- relacjonuje treść *Ferydurke*, charakteryzuje stronnictwa, których przedstawiciele biorą udział w pojedynku na miny, opisuje Młodziaków, Hurleckich oraz stronnictwa „chłopiat” i „chłopaków”
- wyjaśnić pojęcia: *okupacja, Holokaust, obóz koncentracyjny, łagier, getto*
- wskazuje tematykę dzieł sztuki okresu wojennego i powojennego
- relacjonuje treść wiersza *Pokolenie*, omawia obraz świata przedstawiony w wierszu
- omawia treść wierszy Czesława Miłosza, opisuje przeżycia wynikające z lektury wierszy
- relacjonuje treść opowiadań T. Borowskiego
- streszcza *Inny świat*, charakteryzuje postać Gorcewa
- przedstawia zasady etyki słowa i zastosować je w praktyce, wymienia rodzaje naruszeń

	etyki słowa • relacjonuje <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i>, prezentuje postać Marka Edelmana • streszcza <i>Tango</i> Sławomira Mrożka, charakteryzuje bohaterów dramatu • streszcza <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego, definiuje reportaż • streszcza powieść <i>Dżuma</i> Alberta Camusa, charakteryzuje bohaterów powieści • wymienia techniki perswazyjne, podaje podstawowe techniki manipulacji językowej
3.	Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz: • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków i Rzymian • wymienia podstawowe założenia filozofii Sokratesa, Platona, Arystotelesa • wymienia najważniejsze założenia szkoły filozoficznej stoików i epikurejczyków • wymienia cechy antycznego ideału piękna • przedstawia historię narodzin teatru greckiego • charakteryzuje bohaterów <i>Króla Edypa</i> • charakteryzuje najważniejszych bogów greckich • omawia cechy charakterystyczne pieśni • rozpoznaje rodzaj liryki omawianych pieśni Horacego, ich adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • omawia podział ksiąg biblijnych i podaje przykłady • definiuje pojęcie genesis, • charakteryzuje Hioba • omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii • określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • charakteryzuje relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera • porównuje ramy czasowe średniowiecza polskiego i europejskiego • objaśnia etymologię nazwy średniowiecze • wyjaśnia pojęcia: teocentryzm, uniwersalizm • wymienia podstawowe założenia filozofii św. Augustyna, św. Tomasza i św. Franciszka • wymienia cechy stylu romańskiego i gotyckiego • wskazuje w <i>Bogurodzicy</i> archaizmy; rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresata • określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> • charakteryzuje świętego Aleksego jako ascetę • opisuje obraz śmierci przedstawiony w <i>Rozmowie Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i>, posługując się przy tym terminem alegoria • wymienia najważniejszych bohaterów <i>Pieśni o Rolandzie</i>; charakteryzuje Rolanda i omawia kompozycję utworu • omawia kompozycję <i>Dziejów Tristana i Izoldy</i>; formułuje zasady miłości dworskiej • definiuje pojęcie historiografii • wskazuje zmiany kształtujące system gramatyczny języka polskiego • wymienia cechy wypowiedzi retorycznej • rozróżnia rodzaje kodów (języków) • wyjaśnia, co należy zrobić, aby komunikat był dobrze zrozumiany • charakteryzuje poszczególne funkcje wypowiedzi • wykorzystuje najważniejsze konteksty • interpretuje tekst według podanych wskazówek • przetwarza informacje zawarte w tekście • rozwija zaproponowaną argumentację • wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • podaje daty początku i końca baroku w Polsce • rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł

- wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise'a Pascala
- omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej
- charakteryzuje dzieła sztuki barokowej
- wskazuje cechy poezji barokowej
- wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we wskazanych wierszach
- definiuje sarmatyzm i pamiętnik
- klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim
- prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego
- wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości barokowej
- objaśnia etymologię oświecenia
- wymienia główne kierunki światopoglądowe oświecenia
- podaje cechy stylu klasycystycznego i rokokowego
- wskazuje i wyjaśnia morał w bajkach
- charakteryzuje głównych bohaterów satyr; wymienia wady ganione przez I. Krasickiego
- wskazuje cechy sielanki w *Laurze i Filonie*
- nazywa rodzaj liryki występujący w *Pieśni Legionów Polskich we Włoszech* i wypowiada się na temat podmiotu lirycznego
- przytacza przykłady ilustrujące różne rodzaje norm językowych
- wskazuje i objaśnia daty wyznaczające początek i koniec romantyzmu polskiego oraz europejskiego
- wymienia cechy charakterystyczne stylu romantycznego i objaśnia je na przykładach
- omawia przedstawione w *Romantyczności* A. Mickiewicza idee oświeceniowe i romantyczne
- charakteryzuje Gustawa jako bohatera werterowskiego
- wskazuje w utworach Adama Mickiewicza cechy gatunkowe sonetu
- wyjaśnia pojęcia: filomaci, filareci, martyrologia
- przedstawia okoliczności powstania *III cz. Dziadów*
- charakteryzuje Jacka Soplicę/księdza Robaka jako bohatera dynamicznego
- omawia tło historyczne *Pana Tadeusza* na podstawie opisu przyjazdu tytułowego bohatera, historii rodu Horeszków oraz koncertu Jankiela
- wymienia cechy, które uczyniły z *Pana Tadeusza* epopeję narodową
- omawia na podstawie *Grobu Agamemnona* J. Słowackiego symbolikę Termopil i Cheronei w odniesieniu do historii Polski
- omawia relację pomiędzy zastosowanym gatunkiem literackim a treścią wiersza; określa funkcję epifory zastosowanej w *Hymnie* J. Słowackiego
- charakteryzuje Kordiana na podstawie fragmentu monologu na szczycie Mont Blanc
- omawia stanowisko Prezesa na podstawie fragmentu aktu III
- wskazuje przyczyny omdlenia Kordiana
- przedstawia cechy bohatera werterowskiego w postaci Kordiana
- wyjaśnia znaczenie opowieści Grzegorza
- przytacza argumenty przeciwników oraz zwolenników zamachu na cara
- wymienia cechy dramatu romantycznego na podstawie *Kordiana* J. Słowackiego
- dzieli utwór *Fortepian Szopena* C.K. Norwida na części tematyczne
- omawia wydarzenia związane z datami wyznaczającymi ramy czasowe epoki w Europie i Polsce, wyjaśnia znaczenie terminów secentyzm, organicyzm, ewolucjonizm, utylitaryzm
- omawia najważniejsze założenia filozofii Comte'a, wymienia cechy charakterystyczne realizmu w malarstwie
- wskazuje w czytanych tekstach elementy światopoglądu pozytywistycznego
- odnajduje w wybranych wierszach A. Asnyka elementy programu pozytywistycznego

- charakteryzuje Mendla Gdańskiego i Zegarmistrza
- wyjaśnia znaczenie terminu retrospekcja, omawia świat przedstawiony powieści, odnajduje w powieści elementy światopoglądu pozytywistycznego, opisuje *Lalkę* jako powieść dojrzałego realizmu, omawia kompozycję powieści
- omawia teorię Raskolnikowa, która popchnęła go do zbrodni, analizuje przyczyny popełnienia zbrodni przez głównego bohatera, wyjaśnia, na czym polega polifoniczność powieści
- wymienia podstawowe dialekty polszczyzny, wyjaśnia przyczyny powstania języków środowiskowych i zawodowych
- wyjaśnia pojęcia: *indywidualizm*, *subiektywizm*, „*sztuka dla sztuki*”, *filister* w kontekście epoki, przedstawia etymologię nazwy epoki Młoda Polska
- wyjaśnić pojęcia: *wola*, *moralność panów*, *moralność niewolników*, *nadczłowiek* w kontekście filozofii Schopenhauera i Nietzschego
- podaje cechy impresjonizmu, symbolizmu oraz secesji i wskazuje je na przykładach, wymienia najważniejszych twórców okresu modernizmu
- charakteryzuje dekadenski światopogląd na podstawie wiersza *Koniec wieku XIX*, odnajduje elementy impresjonizmu w wierszu *Melodia mgieł nocnych*
- wskazuje w wierszu *Kowal* inspiracje filozofią Fryderyka Nietzschego, wyjaśnia cechy wiersza sylabotonicznego na podstawie *Deszczu jesiennego*
- wskazuje w wierszach J. Kasprówicza elementy symbolizmu i impresjonizmu, określa porę dnia/roku w każdym z sonetów
- wskazuje nawiązania biblijne w utworze *Dies irae*, definiuje katastrofizm w kontekście utworu *Dies irae*, tłumaczy, czym jest franciszkanizm w kontekście *Księgi ubogich*
- rozpoznaje w postaciach *Wesela* ich pierwowzory, wyjaśnia rolę didaskaliów, wypowiada się na temat relacji pomiędzy chłopstwem a inteligencją, omawia funkcję osób dramatu w kontekście całości, wskazuje symbole obecne w dramacie, przedstawia kompozycję *Wesela*
- omawia strukturę społeczną wsi zaprezentowaną w *Chłopach*, charakteryzuje obyczaje i obrzędy ukazane w powieści, wypowiada się na temat narracji w powieści, wskazuje obecność tendencji artystycznych epoki w dziele Reymonta
- omawia obraz kolonializmu zaprezentowany w *Jądrze ciemności*, wypowiada się na temat narracji w utworze
- dobiera właściwy wyraz do konkretnej sytuacji komunikacyjnej
- opisuje specyfikę dwudziestolecia międzywojennego w Polsce
- wyjaśnia pojęcia: *psychoanaliza*, *id*, *ego*, *superego*, *behawioryzm*, *katastrofizm*, czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych zamieszczone w podręczniku
- wymienia cechy: *ekspresjonizmu*, *kubizmu*, *abstrakcjonizmu*, *dadaizmu* i *surrealizmu*, podaje nazwiska najważniejszych twórców sztuki dwudziestolecia międzywojennego
- wskazuje cechy poezji skamandrytów na przykładach, charakteryzuje podmiot liryczny w wierszach: Juliana Tuwima *Do krytyków* i Jana Lechonia *Herostrates*
- wyjaśnia pojęcia: *futuryzm*, *groteska*, *absurd*, *katastrofizm* w odniesieniu do literatury, wskazuje awangardowe rodzaje wypowiedzi literackiej, prezentuje międzywojenne tendencje w literaturze polskiej
- omawia kreację podmiotu lirycznego w wierszach J. Przybosa
- omawia kreację podmiotu lirycznego w wierszu *mały mit*, wskazuje w utworze elementy katastroficzne i arkadyjskie
- określa sytuację liryczną wiersza *W malinowym chruśniaku*
- omawia proces dojrzewania głównego bohatera, opisuje obraz Polski porozbiorowej ukazany w *Przedwiośniu*, charakteryzuje różne środowiska (rządowe, ziemiańskie, komunistyczne) przedstawione w powieści, wypowiada się na temat kompozycji i języka

	utworu • wypowiada się na temat kreacji narratora w opowiadaniu B. Schulza, wskazuje elementy poetyki snu • wypowiada się na temat narracji <i>Ferdydurke</i>, definiuje pojęcie formy w kontekście utworu, charakteryzuje kompozycję powieści, wskazuje elementy groteski w utworze, wyjaśnia symbolikę „pupy”, „łydki” i „gęby” w kontekście utworu • opisuje specyfikę okresu wojny i okupacji w Polsce • prezentuje specyfikę sztuki wojennej • omawia specyfikę pokolenia, do którego należał Krzysztof Kamil Baczyński, wypowiada się na temat kreacji osoby mówiącej w wierszu <i>Pokolenie</i> • wypowiada się na temat getta warszawskiego i powstania w getcie warszawskim • wyjaśnia pojęcie behawioryzm, charakteryzuje bohatera-narratora, wypowiada się na temat rzeczywistości obozowej, omawia kontekst historyczny opowiadań T. Borowskiego • wypowiada się na temat łagrów sowieckich, opisuje system funkcjonowania łagru na podstawie treści <i>Innego świata</i>, opisuje system represji w Rosji radzieckiej – od momentu aresztowania do osadzenia w łagrze, omawia możliwe przyczyny aresztowania w okresie stalinowskim • definiuje pojęcie wartości, wyjaśnia pojęcia: <i>system wartości</i>, <i>wartości etyczne</i>, <i>wartości społeczne</i>, <i>wartości estetyczne</i>, <i>hierarchizacja</i>, <i>ekspresywizmy</i> i podaje przykłady • przedstawia historię powstania w getcie warszawskim, wyjaśnia, dlaczego Marek Edelman został lekarzem • interpretuje <i>Tango</i> jako dramat rodzinny, opisuje, jak swoją sytuację życiową określa Artur • omawia obraz Indii zaprezentowany we fragmencie <i>Podróży z Herodotem</i>, omawia postawę narratora wobec rikszarzy • opisuje świat przedstawiony <i>Dżumy</i>, omawia narrację i kompozycję powieści • odróżnia perswazję od manipulacji
4.	Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz: • wyjaśnia, na czym polegał antropocentryzm cywilizacji antyku • omawia główne cechy sztuki antycznej • opisuje podstawowe elementy budowy teatru greckiego • omawia mit o rodzie Labdakidów • definiuje pojęcia: mit, symbol, sacrum, profanum, mimesis • wymienia frazeologizmy pochodzące z mitologii i objaśnia ich znaczenie • omawia wybrane mity • określa problematykę pieśni Horacego; umieszcza treść pieśni w kontekście poznanych filozofii; wskazuje środki wyrazu artystycznego zastosowane w utworach i określa ich funkcję • podaje przykłady frazeologizmów wywodzących się z Biblii • wyjaśnia, czym są Ewangelie i wymienia ewangelistów • wymienia przekłady Biblii • porównuje biblijny opis stworzenia świata i człowieka z opisem mitologicznym • interpretuje przemianę postawy Hioba po rozmowie z Bogiem • omawia problematykę psalmów i funkcje zastosowanych w nich środków stylistycznych • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w Pieśni nad Pieśniami i określa ich funkcję • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • omawia cechy charakterystyczne dla średniowiecza • wskazuje różnice między augustynizmem a tomizmem • odróżnia styl romański od gotyckiego • omawia kompozycję <i>Bogurodzicy</i> oraz omawia jej funkcję w średniowiecznej Polsce

- charakteryzuje Maryję jako matkę
- omawia motyw Stabat Mater Dolorosa w *Lamencie świętokrzyskim*
- wskazuje w *Legendzie o św. Aleksym* typowe elementy utworu hagiograficznego
- omawia motyw danse macabre
- wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu
- wyjaśnia pojęcia: memento mori i ars moriendi
- przedstawia Rolanda jako wzorzec osobowy rycerza
- wskazuje w *Pieśni o Rolandzie* cechy eposu rycerskiego
- omawia etos rycerski na przykładzie Tristana; wyjaśnia, na czym polega tragizm Tristana i Izoldy
- prezentuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego (*Kronika polska* Galla Anonima)
- omawia zmiany kształtujące system gramatyczny języka polskiego
- rozpoznaje główny problem w tekście
- wymienia i omawia trzy grupy środków, za pomocą których mówca może przekonać kogoś do swojej racji
- poszerza świadomość językową
- proponuje argumenty do podanej tezy i podpira je przykładami
- wyciąga wnioski i określa własne stanowisko
- omawia funkcję mowy ciała w procesie komunikacji
- określa funkcje dominujące w danej wypowiedzi
- charakteryzuje specyfikę polskiego baroku
- objaśnia sens stwierdzenia *Myszę, więc jestem*
- wyjaśnia, jak rozumie określenie *trzcina myśląca*
- omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku
- dokonuje analizy i interpretacji tekstów barokowych
- odnosi termin makaronizm do współczesnej polszczyzny
- formułuje wnioski na tematy związane z twórczością barokową
- określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa baroku
- wyjaśnia znaczenie terminów: deizm, ateizm, sensualizm, racjonalizm, empiryzm, tabula rasa, utylitaryzm
- wymienia najważniejsze dzieła czołowych twórców klasycyzmu europejskiego
- prezentuje instytucje życia kulturalnego oświecenia
- odnosi sens bajek I. Krasickiego do sytuacji z życia codziennego
- omawia kompozycję satyr I. Krasickiego
- wymienia wartości oraz wydarzenia historyczne przywołane w tekście Józefa Wybickiego
- określa, kiedy *Mazurek Dąbrowskiego* został oficjalnie uznany za hymn państwowy
- rozpoznaje, kiedy odstępstwo od normy językowej jest błędem językowym
- odróżnia błędy wewnętrznyjęzykowe od zewnętrznyjęzykowych
- formułuje wnioski na tematy związane z twórczością oświeceniową
- określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa oświecenia
- opisuje specyfikę romantyzmu polskiego
- wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki romantycznej
- interpretuje *Romantyczność* A. Mickiewicza jako manifest romantyzmu polskiego
- wskazuje cechy dramatu romantycznego
- charakteryzuje obraz Orientu w sonetach A. Mickiewicza
- tłumaczy znaczenie pojęcia prometeizm na podstawie analizy *Wielkiej Improwizacji*
- odczytuje znaczenie pojęcia mesjanizm w kontekście *Widzenia Księdza Piotra*
- interpretuje symbolikę przypowieści *Żegoty*

- prezentuje cechy dramatu romantycznego na przykładzie *Dziadów cz. III*
- charakteryzuje Konrada jako bohatera romantycznego
- interpretuje przemianę Gustawa w Konrada
- przedstawia wątki biblijne obecne w Widzeniu Księdza Piotra
- dostrzega stylizację apokaliptyczną Widzenia Księdza Piotra
- wyjaśnia słowa Wysockiego: *Nasz naród jak lawa...*
- omawia genezę *Pana Tadeusza* w świetle Epilogu; przedstawia funkcję opisów przyrody w dziele
- omawia kreację podmiotu mówiącego w *Grobie Agamemnona*; odczytuje znaczenie symboli użytych w utworze
- prezentuje kreację podmiotu lirycznego w *Hymnie*; analizuje sposób przedstawienia natury przez Słowackiego
- interpretuje symbolikę miejsca, z którego Kordian wygłasza monolog
- przedstawia reakcję Kordiana na decyzję spiskowych w kontekście jego monologu wygłoszonego na górze Mont Blanc
- analizuje Przygotowanie w kontekście historii powstania listopadowego
- omawia wpływ etapów podróży Kordiana na kształtowanie się światopoglądu bohatera
- przedstawia koncepcję bohatera romantycznego zaprezentowaną w *Kordianie*
- analizuje środki stylistyczne zastosowane w wierszu *Fortepian Szopena* i określa ich funkcje; odczytuje znaczenie motta w kontekście całego utworu
- wskazuje przemiany cywilizacyjne i społeczne, które ukształtowały epokę, tłumaczy znaczenie nazwy *la belle époque*, opisuje przemiany cywilizacyjne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.
- wyjaśnia istotę filozofii pozytywnej, wymienia najważniejszych polskich twórców drugiej połowy XIX w. (Józef Chełmoński, Aleksander i Maksymilian Gierymscy, Jan Matejko) oraz tytuły ich dzieł
- wyjaśnia przyczyny popularności prasy i publicystyki w drugiej połowie XIX w.
- interpretuje przesłanie wybranych wierszy A. Asnyka
- omawia argumentację Zegarmistrza usprawiedliwiającą pogrom
- przedstawia idealizm trzech bohaterów: Ignacego Rzeckiego, Stanisława Wokulskiego i Juliana Ochockiego, omawia sposób ukazania miłości przez Prusa, analizuje losy i postawę głównego bohatera jako postaci tragicznej oraz w kontekście światopoglądu pozytywistycznego
- omawia sposób przedstawienia miejsca akcji (Petersburga) oraz wpływ przestrzeni na głównego bohatera, analizuje konflikt rozumu i wiary uosobiony w postaciach Rodiona Raskolnikowa i Soni
- wyjaśnia, czym są spowodowane różnice w języku polskim
- charakteryzuje cechy przełomu modernistycznego, opisuje specyfikę przełomu modernistycznego na ziemiach polskich
- referuje najważniejsze tezy filozofii Fryderyka Nietzschego i Artura Schopenhauera
- wymienia tytuły najważniejszych dzieł młodopolskich i modernistycznych
- wskazuje odniesienia do filozofii Schopenhauera w wierszu *Koniec wieku XIX*, definiuje synestezję na podstawie wiersza *Melodia mgieł nocnych*
- objaśnia symbole w wierszu *Kowal i Deszcz jesienny*
- interpretuje symbole obecne w wierszach J. Kasprówicza, wskazuje i wyjaśnia impresjonistyczną motywację cyklu *Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach*
- wyjaśnia symbolikę utworu *Dies irae*, omawia elementy ekspresjonizmu w utworze *Dies irae*, wypowiada się na temat nadawcy lirycznego w wierszach *Dies irae* i *Księga ubogich*
- tworzy obraz inteligencji i chłopstwa przełomu wieków na podstawie tekstu, omawia odmiennność Wernyhory na tle pozostałych osób dramatu, interpretuje zakończenie

utworu, wyjaśnia znaczenie i funkcję symboli obecnych w dramacie, określa funkcję kompozycji *Wesela*

- interpretuje symbolikę *Chłopów*

- przedstawia metaforyczne znaczenie podróży podjętej przez Marlowa, omawia symbolikę utworu, wyjaśnia tytuł

- prezentuje na przykładach sposób eksponowania sfery uczuciowej w literaturze Młodej Polski, prezentuje etymologię wybranych słów utworu, wyjaśnia na przykładach sposób zastosowania technik naturalistycznej i impresjonistycznej w literaturze

- referuje tendencje światopoglądowe epoki, omawia wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę

- wyjaśnia różnice pomiędzy świadomością a nieświadomością

- orientuje się w działalności najważniejszych twórców sztuki dwudziestolecia międzywojennego

- omawia temat wiersza *Do krytyków* w odniesieniu do tradycji literackiej, interpretuje tytuł wiersza

- wyjaśnia sens tytułu wiersza *Herostrates*, charakteryzuje stosunek skamandrytów do tradycji literackiej na podstawie wiersza

- omawia nowatorskie techniki w prozie europejskiej, charakteryzuje nowe gatunki prozatorskie w literaturze polskiej

- wymienia założenia Awangardy Krakowskiej zrealizowane w wierszach J. Przybosa

- wskazuje przyczyny nastrojów katastroficznych w dwudziestoleciu międzywojennym

- omawia zmysłowy charakter wiersza *W malinowym chruśniaku*

- prezentuje i omawia dyskusje światopoglądowe zawarte w powieści, interpretuje tytuł powieści

- omawia topos labiryntu wykorzystany w opowiadaniu B. Schulza, wyjaśnia przyczynę braku logiki i linearności czasu

- omawia funkcję prof. Pimki w *Ferdydurke*, wyjaśnia istotę międzyludzkich relacji ukazanych w utworze, wskazuje i omawia elementy groteski w utworze

- wskazuje i omawia wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę

- omawia tematykę dzieł sztuki okresu wojny i okupacji, wskazuje twórców dzieł plastycznych okresu wojny i okupacji

- wskazuje wpływy romantyczne w wierszach K.K. Baczyńskiego, interpretuje zakończenie wiersza *Pokolenie*

- interpretuje postawy świadków tragedii przedstawione w wierszu *Campo di Fiori*, wyjaśnia zakończenie wiersza

- opisuje mechanizmy rządzące relacjami międzyludzkimi w obozie, wypowiada się na temat postępowania bohaterów opowiadań T. Borowskiego, wyjaśnia pojęcie *człowiek zlagrowany*

- omawia różne reakcje bohaterów *Innego świata* na rzeczywistość obozową, wskazuje w utworze elementy charakterystyczne dla literatury faktu oraz dla literatury pięknej

- omawia związek wartości z językiem, wypowiada się na temat obowiązującego w swojej kulturze i środowisku systemu wartości

- wyjaśnia zaprezentowaną przez Edelmana analogię pomiędzy Umschlagplatzem a szpitalem, w którym pracował

- odnajduje w bohaterach *Tanga* ilustracje postaw wobec rzeczywistości, interpretuje metaforykę i symbolikę w utworze, interpretuje tytuł dramatu oraz ostatnią scenę, wyjaśnia, dlaczego antykonformizm Stomila i Eleonory pozbawił ich syna naturalnego prawa do młodzieńczego buntu

- odnajduje powiązania pomiędzy dziełem Herodota a wrażeniami Kapuścińskiego z

	pierwszego dnia pobytu w Indiach • omawia różne znaczenia słowa dżuma w powieści, prezentuje różne postawy wobec epidemii, omawia <i>Dżumę</i> jako parabolę • wskazać elementy perswazji i manipulacji w życiu codziennym i tekstach kultury
5.	Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz: • dokonuje analizy antycznego dzieła sztuki • omawia budowę tragedii antycznej na przykładzie <i>Króla Edypa</i> Sofoklesa • omawia podział mitów pod względem tematycznym oraz podaje ich konkretne przykłady • wskazuje archetypy w mitach greckich • wymienia cechy stylu biblijnego • wypowiada się na temat roli Biblii w kulturze • omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną • interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (grzechu pierworodnym) • podejmuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) • omawia obraz Boga i człowieka wyłaniający się z psalmów • wypowiada się na temat alegorycznej interpretacji <i>Pieśni nad Pieśniami</i> • interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianych fragmentach Apokalipsy • wymienia zabytki języka polskiego • wyjaśnia, czym jest franciszkanizm • analizuje średniowieczne dzieło sztuki według podanych kryteriów • odnajduje w <i>Bogurodzicy</i> motyw deesis i odnosi go do sztuk plastycznych; omawia formę wiersza • porównuje obrazy Maryi z <i>Lamentu świętokrzyskiego</i> i z <i>Bogurodzicy</i> • omawia parenetyczny charakter <i>Legendy o św. Aleksym</i> • na przykładzie <i>Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> omawia światopogląd ludzi średniowiecza • wskazuje i omawia symbole obecne w <i>Pieśni o Rolandzie</i> • objaśnia funkcję fantastyki w <i>Dziejach Tristana i Izoldy</i> • wymienia dzieła polskiej historiografii średniowiecznej • omawia najważniejsze procesy w historii języka polskiego • wskazuje w dziełach kultury dawnej dowody na zmiany językowe • samodzielnie interpretuje tekst • formułuje argumenty, prezentuje i uzasadnia własne sądy • podejmuje dyskusję na temat przydatności retoryki w różnych sytuacjach • przywołuje konteksty i nawiązania • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę językową • buduje spójną, poprawną i przekonującą wypowiedź argumentacyjną • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje, uogólnia, podsumowuje i porównuje • omawia wpływ sytuacji społecznej na jakość aktu komunikacji • wyszukuje w tekście przykłady poszczególnych funkcji wypowiedzi • wyjaśnia, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej • określa, na czym polegało znaczenie Kościoła jako mecenasu sztuki • analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej • omawia koncept barokowy • wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z barokiem i stosuje odpowiednie argumenty

- w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań
- prezentuje podstawowe założenia światopoglądu Immanuela Kanta, Johna Locke’a, Jeana-Jacquesa Rousseau i Woltera
- analizuje dzieło klasycystyczne według wskazanych kryteriów
- przedstawia ogólny obraz człowieka wyłaniający się z bajek Ignacego Krasickiego
- w kontekście satyry omawia wzorce obyczajowe
- wyjaśnia, czym jest sentymentalizm
- podejmuje dyskusję na temat roli hymnu i innych symboli w życiu narodu
- przytacza przykłady błędów językowych i określa ich rodzaj
- wyszukuje błędy językowe określonego typu
- uczestniczy w dyskusji na tematy związane z oświeceniem i stosuje odpowiednie argumenty
- w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań
- wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości oświeceniowej
- wypowiada się na temat wydarzeń historycznych, które miały wpływ na kształtowanie się nowej epoki
- analizuje romantyczne dzieło sztuki
- omawia balladę jako gatunek typowy dla światopoglądu romantycznego
- analizuje sonety, omawia kreację podmiotu mówiącego
- analizuje kreację Konrada podczas Wielkiej Improwizacji
- przedstawia rolę Małej Improwizacji
- omawia funkcję epizodu przedstawiającego historię pani Rollison
- omawia stylizację apokaliptyczną obecną w Widzeniu Księdza Piotra
- omawia ewolucję bohatera w twórczości Adama Mickiewicza
- przytacza opinię podmiotu lirycznego o rodakach zawartą w *Grobie Agamemnona*; omawia odwołania mitologiczne w utworze
- bierze udział w dyskusji na temat obrazu Polaków zawartego w *Grobie Agamemnona*
- interpretuje *Hymn* w kontekście biografii Juliusza Słowackiego oraz w wymiarze uniwersalnym; omawia sposób tworzenia nastroju w wierszu
- interpretuje rolę Strachu i Imaginacji w *Kordianie*; analizuje sposób tworzenia napięcia w prezentowanej scenie
- porównuje winkelriedyzm Słowackiego z mesjanizmem Mickiewicza
- analizuje rolę diabła w *Kordianie*
- zestawia *Kordiana* z *Konradem*
- omawia ocenę powstania listopadowego według Juliusza Słowackiego
- interpretuje symbole użyte w wierszu *Fortepian Szopena*; omawia koncepcję sztuki przedstawioną w utworze
- analizuje rolę powstania styczniowego w kształtowaniu się pozytywizmu polskiego
- charakteryzuje polską filozofię pozytywistyczną
- analizuje dzieło sztuki według wskazanych kryteriów, wyjaśnia przyczyny popularności malarstwa historycznego w Polsce
- podejmuje dyskusję dotyczącą postulatów zawartych w publicystyce pozytywistycznej
- odnajduje i omawia postulat pracy organicznej w podanym fragmencie *Mendla Gdańskiego*
- analizuje narrację w *Lalce*, interpretuje tytuł powieści, odnajduje w powieści topos *theatrum mundi* i go omawia, analizuje postać Izabeli Łęckiej
- analizuje znaczenie snów dla wymowy powieści, omawia koncepcję człowieczeństwa zawartą w *Zbrodni i karze*, analizuje postać Arkadiusza Swidrygajłowa jako sobowtóra Rodiona Raskolnikowa
- wyjaśnia, w jaki sposób styl literatury pozytywistycznej odzwierciedla światopogląd

epoki

- wyjaśnia znaczenie Krakowa w rozwoju modernizmu w Polsce
- wyjaśnia przyczyny popularności filozofii Arthura Schopenhauera
- analizuje wybrane dzieła sztuki należące do impresjonizmu i symbolizmu
- analizuje i interpretuje podane wiersze Kazimierza Przerwy-Tetmajera, wskazuje obecność instrumentacji głoskowej w *Melodii mgieł nocnych* i określa jej funkcję
- analizuje i interpretuje wskazane wiersze L. Staffa, na podstawie wiersza *Deszcz jesienny* wyjaśnia pojęcie psychizacja krajobrazu
- dokonuje analizy porównawczej wierszy J. Kasprówicza pod kątem różnic w ujęciu tego samego krajobrazu o różnych porach doby
- analizuje i interpretuje wskazane utwory Jana Kasprówicza z uwagi na ich treść i formę
- interpretuje dialogi postaci realistycznych z osobami dramatu, wypowiada się na temat polskich mitów narodowych, obecnych w *Weselu*, omawia stylizację gwarową w utworze
- analizuje motywacje zachowań opisanych w *Chłopach*, omawia stylizację gwarową, zastosowaną przez pisarza
- analizuje postawę i poglądy Kurtza, interpretuje jego ostatnie słowa
- określa wpływ wieloznaczności na jakość komunikatu
- omawia tendencje literackie nowej epoki, charakteryzuje nastroje społeczne, jakie zapanowały po 1918 r. w Europie i określa ich przyczyny
- wskazuje sposoby ujawniania się nieświadomej sfery psychiki ludzkiej
- analizuje wybrany obraz na podstawie podanych kryteriów
- w wierszu Juliana Tuwima *Do krytyków* wskazuje i omawia cechy manifestu poetyckiego
- prezentuje międzywojenne tendencje w literaturze polskiej
- dokonuje analizy i interpretacji utworów J. Przybosa
- dokonuje analizy i interpretacji wiersza *mały mit*
- analizuje sposób tworzenia atmosfery intymności w wierszu *W malinowym chruśniaku*
- wskazuje i omawia mity narodowe demaskowane przez autora, wyjaśnić metaforę „szklanych domów” i tłumaczy znaczenie tego motywu dla wymowy ideowej powieści
- interpretuje opis ojca w pierwszej części opowiadania B. Schulza
- interpretuje metaforyczne znaczenie pojedynku na miny, interpretuje metaforę szkoły w *Ferdynandzie*, odnosi diagnozę dotyczącą życia społecznego przedstawioną w *Ferdynandzie* do rzeczywistości codziennej
- wyjaśnia przyczyny różnic pomiędzy okresem wojny i okupacji w Polsce i Europie Zachodniej, omawia sytuację ludności cywilnej pod okupacją niemiecką i sowiecką
- omawia różnice w dostępie do kultury pomiędzy Polską a Europą Zachodnią w okresie okupacji
- analizuje i interpretuje wiersz *Pokolenie*
- omawia zasadność zestawienia zagłady Żydów z egzekucją Giordana Bruna przedstawionymi w wierszu *Campo di Fiori*
- wypowiada się na temat narracji oraz języka opowiadań T. Borowskiego
- podejmuje dyskusję na temat przyczyn zawarcia niepisanego porozumienia między więźniami a władzami obozu, omawia zakończenie *Innego świata*, interpretuje tytuł utworu
- omawia związek etyki słowa z polskim prawem
- omawia relację pomiędzy Edelmanem a Bogiem
- wypowiada się na temat sposobu przedstawienia mitu wolności w *Tangu*, omawia funkcję groteski w utworze, wypowiada się na temat funkcji absurdu w dramacie
- omawia funkcję dzieła Herodota w kompozycji książki Kapuścińskiego
- omawia elementy filozofii egzystencjalnej zawarte w *Dżumie*

	• omawia specyfikę języka reklamy
6.	Na ocenę celującą uczeń: • w pełni opanował wiadomości i umiejętności na ocenę bardzo dobrą • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze • podejmuje swobodną dyskusję na różne tematy • podejmuje polemikę • sprawnie posługuje się językiem

opracowała Iwona Kłysińska-Łysek

